

ELTE

FACULTY OF
HUMANITIES

*A short history of Hungarian Turkology
and the „discovery” of Uzbekistan’s
cultural legacy*

Benedek Péri

Director

Institute of Oriental Studies

Eötvös Loránd University, Budapest

Hungary in the Carpathian Basin

Ármin Vámbéry (1832-1913) as a young man and his translation of the *Muhākamat al-lugatayn*

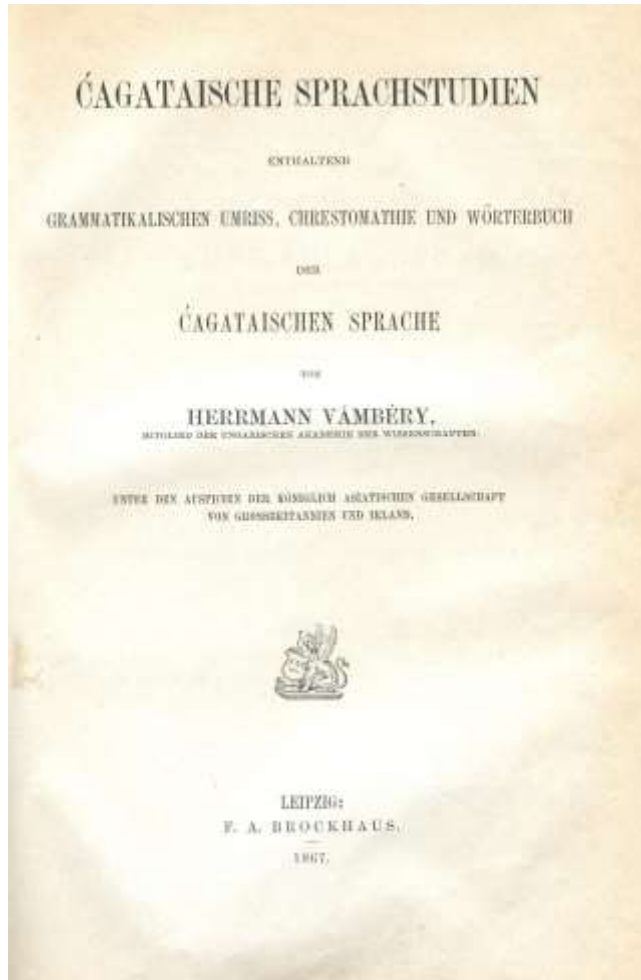

MUHAKEMET-ÜL-LUGATEJN.
MIR 'ALI-SÛR (NEVÂJ) CSAGATAJ TÖRÖKJÉBŐL.
MŰVE: VÁMBÉRY ÁRMIN.
Előjegyzet.

A nem rég a magyar közönség elébe terjesztett „Abuska : csagatajtörök szógyűjtemény”-nek figyelmes olvasója kétség nélkül észrevette már, hogy mily különös nagyra becüléssel téniték abban többhelyt Mir 'Ali-Sûrnek fent emlegett munkájáról említés. Kétségteljes hogy az Abuska szerzője ugyancsak a Muhākemet-ül-lugatejnt is, Mir 'Ali-Sûr egyéb munkái kivül, forrásnak használta nagy szorgalmatosan, melyből pedig nem csak megjegyezni való szöveget, hanem egyenesen nyelvtanulmányokat vehetett át. Ez eléggé magyarázza azon érdeklődést, melylyel a Muhākemet-ül-lugatejnt irint kell lenniük, ha érdekel az Abuska szógyűjtemény ; mert nem kevesebbről van itt szó, mint annak egyik forrásáról, mely abban nekünk is hozzáférhetővé lesz. Ennek bírása való tehát egyik fő-drajtásom, midőn tavaly ősszel visszatértem volt Szambulba, és csak ugyan annyira kedvesem a szövege, hogy nem sokára a Fátih (Hódító, II. Muhammed) könyvtárában Mir 'Ali-Sûr összes munkái-
nak egy példányára akadék, mely hihetileg ugyanazon tiszteletpéldány, melyt a szerző a Hódító fiának, II. Bajezidnek küldött és melyet az az atyja tiszteletére alapított könyvtárban tetett. Egy vonatag 4-ed rétt, a legasobb m'lik-írással írt kiált ez, mely Mir 'Ali-Sûrnek minden az Abuskában (am szó alatt, a 6. lapon) elősorolt műveit, köztük a Muhākemet-ül-lugatejnt is magában foglalja, s melyből ez utóbbinak másolatját vétetvén, azt magyar fordításommal együtt a tisztelt M. Akademiánknak ezennel megküldeni szivesem van*).

*) A mi itt a Nyelvt. Közleményekben kiadatik, az nem az egész Muhākemet-ül-lugatejnt, hanem csak első, nyelvtanulmányokkal foglalt részt.

Ćagataische Sprachstudien (1867)

نوای

- 1 ای حمد اولوب حال فصاحت بیلان سنکا
آنداق که قرب تقوی طاعت بیلان سنکا
- 2 تاپباق عنجب فکر وتخیل بیلان سنی
یتماک حال عقل فراست بیلان سنکا
- 3 چون کاینات زبده سی عاجز کوروب اوزین
حمد ایتا الماس آنچه بلاغت بیلان سنکا

Nevai.

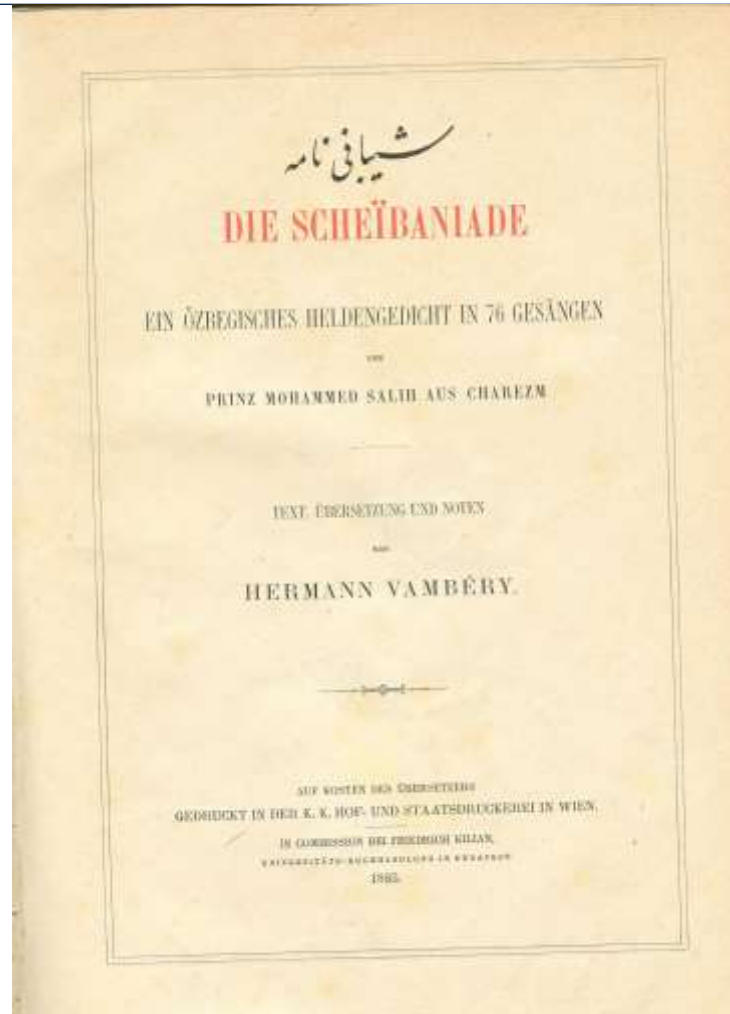
- 1 O dich zu loben ist, trotz aller Beredsamkeit, ganz unmöglich,
So auch, mit grösster Ergebung, unmöglich sich zu nähern dir.
- 2 Mit Wundersinn und Phantasie dich zu finden,
Mit Scharfsinn ist es doch unmöglich zu nahen dir.
- 3 Das vollkommenste der Geschöpfe steht kraftlos dir gegenüber.
Trotz aller Eloquenz kann genügendes Lob sagen Niemand dir.

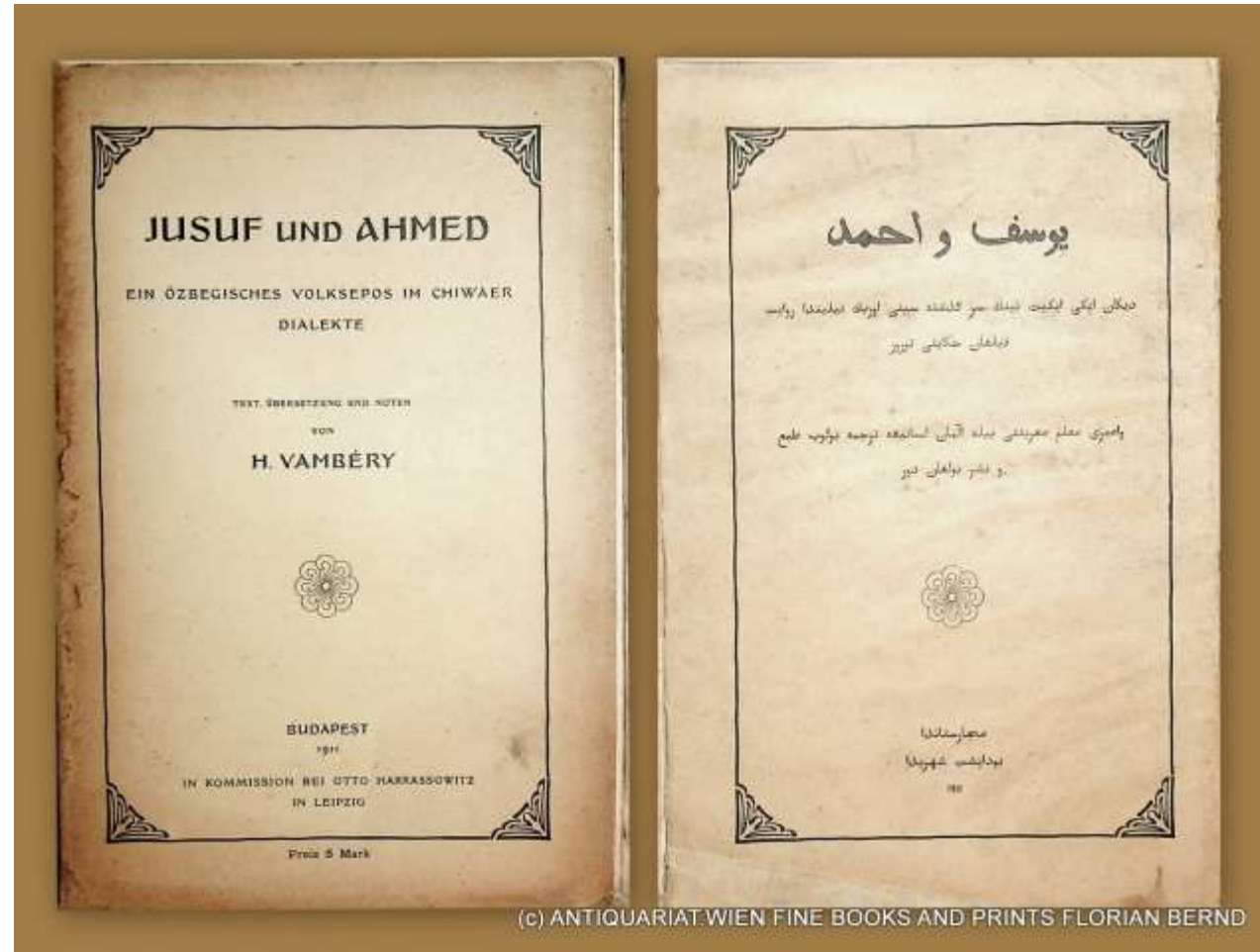
Molla Ishaq (1841–1892)

Šaybānī-nāma (1885)

Yūsuf u Aḥmad (1911)

(c) ANTIQUARIAT.WIEN FINE BOOKS AND PRINTS FLORIAN BERND

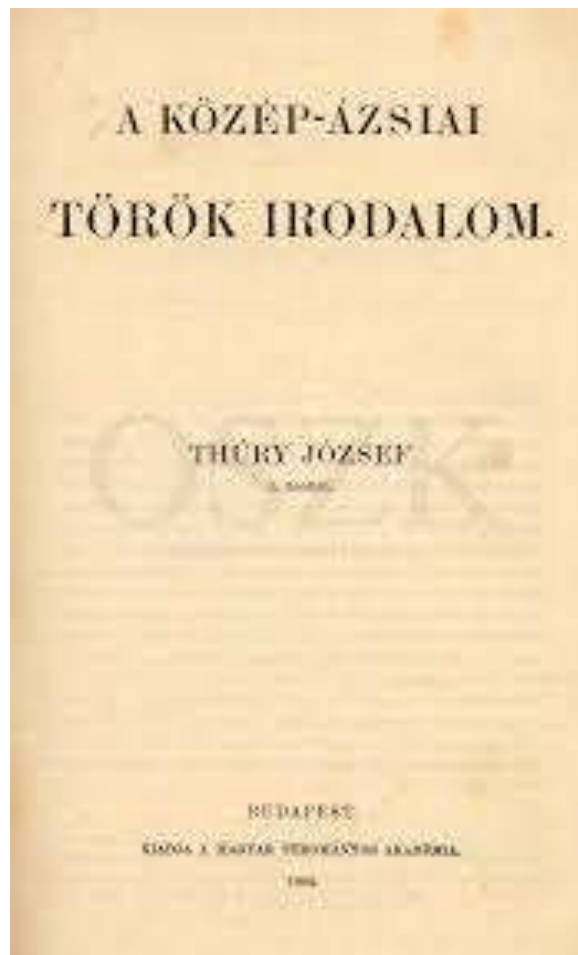

ELTE

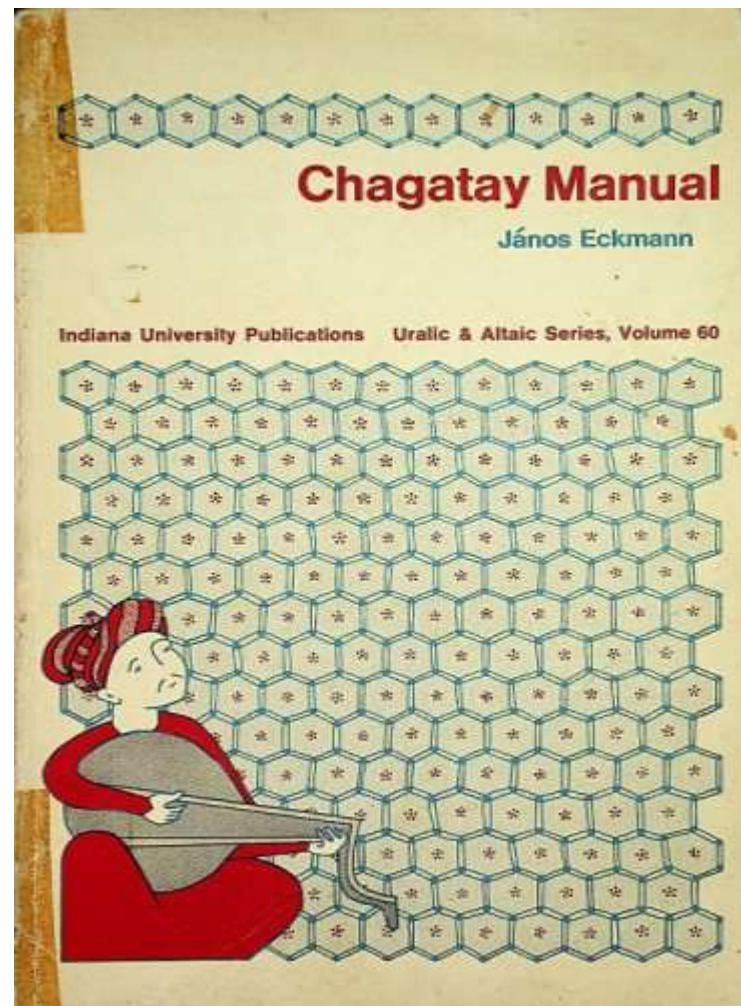
FACULTY OF
HUMANITIES

RENDEZVÉNY, DÁTUM

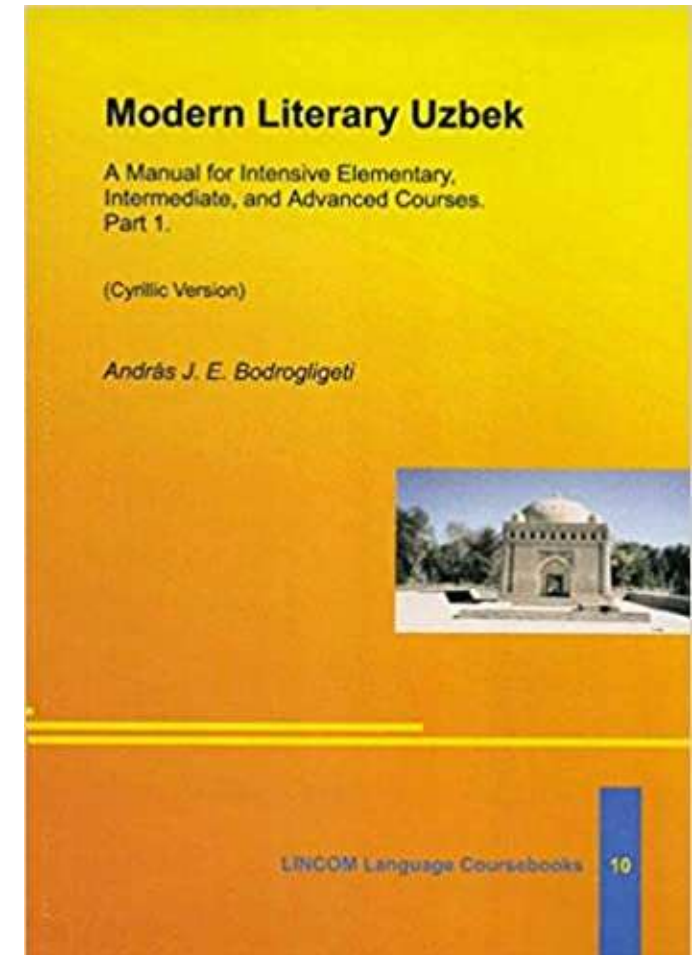
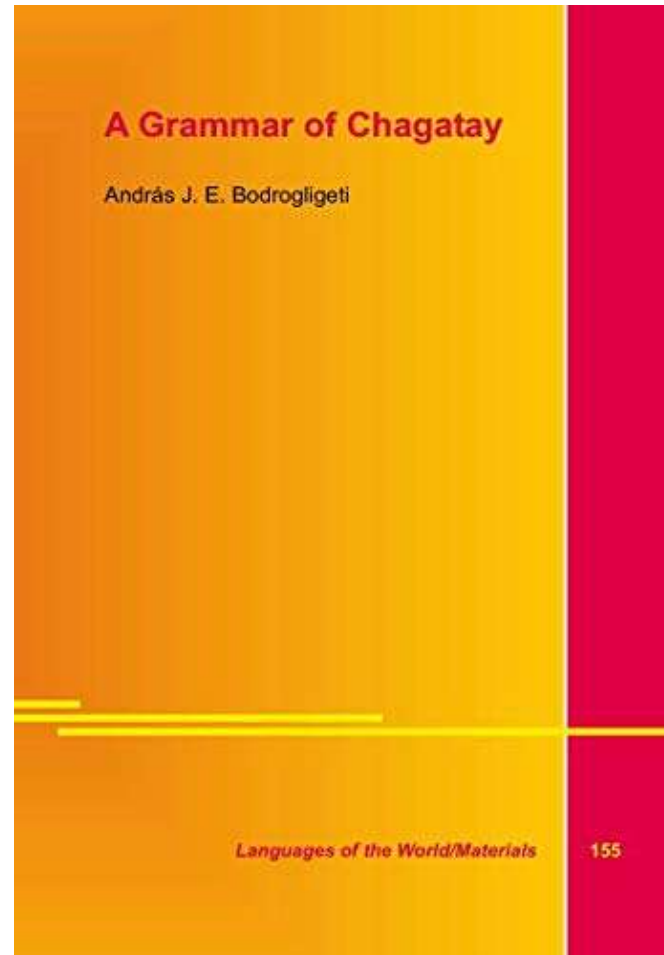
József Thúry (1861–1906)

János Eckmann (1905–1971)

András Bodrogligeti (1925–2017)

ELTE

FACULTY OF
HUMANITIES

Diqqatingiz uchun rahmat!